

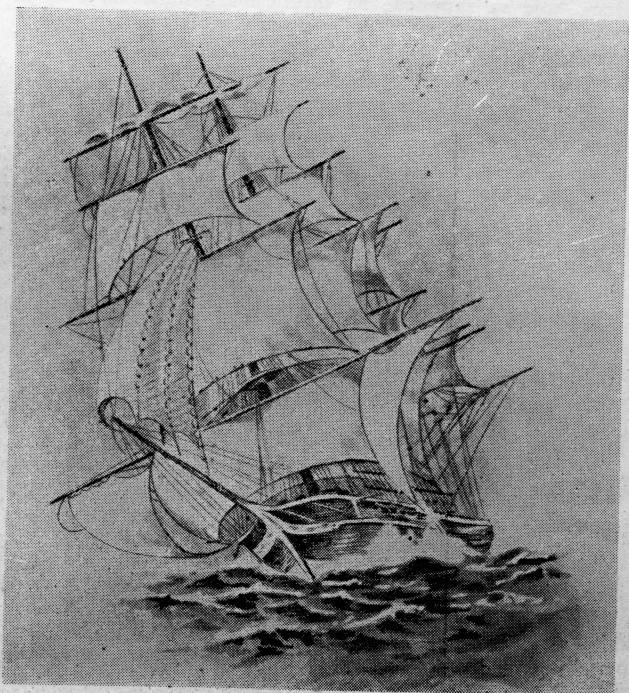
To je dakle Venecija

Venecija je, kako znate, najznamenitija znamenitost Italije u kojoj osim turista i golubova ima i nešto Talijana. Ulice ovog poetskog grada i stvari predstavljaju zamršeni labirint krivudavih kanala. Ovakvo arhitektnosko rješenje ipak nije baš uvijek najzgodnije, naročito ako ste prvi put stigli ovamo, pa neupućeni i fascinirani, recimo, nepažnjom zalutate. u tom slučaju pored višesatnog beznadnog pješačenja morali biste i da malo plivate. Ali upravo zato ovo je jedinstven grad na svijetu u kojem pješaci sasvim uredno prelaze ulicu na određenim mjestima i to preko mostova. Venecija je zaista bila čarobna dok su po kanalu Grande plovile bešumne vitke gondole, kore od natrula voća i ostali otpaci. Da sam raspolagao s nešto više vremena i radoznalosti siguran sam da bih i sam nestrpljivo dočekaio večer i ozareno sjeo u kitnjastu gondolu, pa uz zvuke mandoline čeznutljivo sanjario pod blistavim plaštem zvijezda, čije male nemirne oči obično još dugo ne mogu da se priviknu na temu. Možda bih udišući razne opojne miomirisne ponekad duboko uzdahnuo i onako lelujavno nošen laganim zaveslajima udario glavom o skupocjeni mramor kakva niska mosta. (Most Uzdisaja je ipak nešto viši, pa se na njemu uzdiše sasvim bezbolno.)

Umjesto toga pogledao sam na sat serijske proizvodnje i pridružio se koloni ravnodušnih prolaznika koji su se mehanički kretali jedan za drugim vjerojatno računajući da netko možda ipak zna krivudavi kopneni put kroz hiljadu sporednih uličica do Trga svetog Marka. Bio sam već izgubio svaku nadu da ćemo bilo kada izići iz beskonačnog niza tamnih uskih prolaza na kakvu veću čistinu, gdje se čovjek može do mile volje protegnuti, kad je začelje turističke kolone napokon stiglo na veliki kameni trg koji me naprosto uplašio onako načičkan velikim brojem ljudi svih narodnosti. Stigavši iznenada do cilja, blenuli su u zdanja oko sebe želeći da u svakom detalju otkriju čudo neviđeno.

Malo je čudno što mi pomorci, premda stalno boravimo pa čak i spavamo na moru, moramo čekati do dolaska broda u neku luku da bismo se malo okupali. Zato možete zamisliti moje oduševljenje kojim sam se ugurao u prekranci motorni čamac ili ako baš hoćete u vodeni tramvaj koji me odveo na plažu čuvenog Lida.

Čim sam stigao do prve gradske plaže, obratim se nekoj plavuši na šalteru:

- Molim vas, koliko stoji ulaznica za jedno kompletno kupanje?
- Dvjesto sestercija.
- U redu, prihvatih brzo, ali meni dajte jednu ulaznicu uz mali popust. Evo, odlučio sam da ne skvasim frizuru.
- Žao mi je, kaže plavuša, sve je rasprodano. Odlazim do druge plaže. Također nema mjesta. Na trećoj isto. Pješaci već pola sata. Kupam se u znoju. Najzad nailazim na posljednju plažu.
- Rasprodano — kaže mi neki ćelonja na vratima.
- Da li bih mogao da dobijem barem neko stajanje? — upitao sam očajno.
- Esaurito — govori ćelavac. Complet, full up, alles besetz . . . Vidi čovjek da sam stranac.
- Razumio sam — odgovorih mu gubeći polako živce. I šta da vam pričam, ušao sam besplatno, preko ograde.

Na beskrainjoj divnoj plaži raznobojni kupači kostimi ispunjeni mladim i lijepim ženskim tijelima njišu se u prolazu. Kakvi kukovi, ljudi moji! Ni moreplovac Džems Kuk nije vidao bolje! Vrućina, džuk-boks, šareni suncobrani. Mliječno bijeli turisti sa svih meridijana umočeni u razna mirisava ulja peku se lijepo na žarkom suncu. Veseli žamor tisuća kupača i mladenačka živost stapaju se u ugodnu kakovoniju velegradskog kupališta. Posvuda pijesak, more i kvadrati plavog neba: plavo obojeno plavim.

Iz stotinjak uvoznih tranzistora odjekuje stalni jutarnji muzički program »za vas koji radite«. Gumeni madraci. Pod tuševima pada osvježavajuća kiša. Mlade djevojke u bikiniju, tom utješnom pokriću civilizacije, nisu na Lidu nikakva rijetkost. Jedna od njih tamnoputa i nasmijana elegantno je zastala na trambulinu kao da se časom zamislila što bi još mogla skinuti da joj bude manje vruće. Na žalost nije nam se očuvalo umijeće nošenja smokvina lista bez ikakvih podvezica, kopče ili dugmadi. Umjesto toga anonimna ljepotica skočila je glavačke u more, zapjenjeno od brojnih skokova i toplo kao pivo.

Na Lidu je za mlade i suncem opaljene besposličare uvedeno jedno i vrlo zahvalno zvanje. To je takozvani »bagnino« koji pazi da se netko od brojnih kupača i kupačica kontinentalaca ne udavi na većoj dubini. Primjetio sam da sniježno bijele šiparice najčešće zaboravljaju na plivanje u rejonu najzgodnijeg »spasavaoca«.

- Ne mogu da shvatim, obratio sam se jednom čuvaru garderobe, zašto su ovdje kabine tako skupe.
- Razlog je i suviše jednostavan, odgovori mi ovaj, to je zato jer imaju rupu za gledanje u drugu kabinu. Navukao sam posuđene kupaće gaćice koje je prije mene zacijelo nosio neki debeljko sličnog formata i oprezno ušao u Jadransko more koje mi nije bilo tako poznato s ove strane.
- Signor, da li biste me malo provozali vašom gondolom?

Ljepuška Švabica uputila je smiješak u cinemaskopu vitkom donžuanu u mojoj blizini.

- Ali signorina, čim uđete ja ću vas poljubiti, pa ćemo oboje zapljusnuti u more.
- Ah, mein Gott, zar mislite da ne znam plivati?!
- Kad sam nanovo izronio, začuo sam veselo hihotanje. Podalje u moru bjelasala se gondola s ravnim dnom okrenutim prema suncu. Inače kupanje je bilo prilično uzbudljivo. Posvuda oko mene jurili su bezglavo motorni čamci ne pridržavajući se saobraćajnih propisa uz skijanje i padanje na vodu.

Mamma mia, kakva gužva!

U atriju Duždeve palače, značajne otvorene pozornice, daje se »Otelo«. Pjevaju Tito Gobi i Mario del Monaco i to za znatno manji honorar jer su oni ovdje u Veneciji u stvari kod kuće.

Zahvaljujući unosnim priložima turista ili, što je manje vjerojatno, dotaciji čuvenog sveca, na krovu katedrale sv. Marka vrše se najnužniji popravci da bi se na neki način prikrala tugaljiva činjenica da ništa u ovoj dolini suza nije ni vječno ni trajno. I u samoj crkvi radilo se na preuređenju nekoliko dotrajalih oltara, ali je veći dio svetišta još uvijek u pogonu, pa u nj pristizu vjernici iz najudaljenih krajeva. Sasvim je pogrešno mišljenje da su Talijani veći katolici od onih ostalih iz nekih drugih zemalja. Oni jednostavno znaju

najbolje iskoristiti svoju drevnu svjetovnu baštinu i kad bi razmaženi turisti odjednom izgubili interes za njihove znamenite crkve i katedrale, oni bi im s istim žarom pokazali, recimo, kakvu zanimljivu tvornicu trikotaže.

Ako želite da se popnete na zvonik crkve svetog Marka, stoje vam na raspolaganju lift i beskonačne stepenice. Ali ovo čuveno zdanje prilično je visoko, pa ako se odlučite za stepenice, treba da krenete dan ranije.

Lift srećom radi. Pred zvonikom naišao sam na osrednju snuždenu grupu srednjoškolaca koja je strpljivo čekala u repu do ulaska. Isprva mi nikako nije polazilo za rukom da otkrijem na kojem se jeziku stalno došaptavaju ali kako su bili vrlo fini mladići i djevojke, najzad sam zaključio da su stigli u Veneciju čak iz daleke Finske. Vođa puta im je objasnio da je tog dana čuveni crkveni toranj tako masovno posjećen da su morali čekati na red sve do kasno. Razgovarali smo vrlo srdačno. Najzad smo ušli u prostrani mrežasti lift koji nas je u tren oka podigao sve do vrha odakle se pruža nezaboravna panorama Venecije načičkane donjim rubljem koje blista od nebrojenih deterženata. Svi oni koji se već jednom nađu gore ostaju sve dok ih ne obuzme vrtoglavica. Gogađa se da mnoštvo turista ostaje uporno na vrhu i nikako da se spusti. U tom slučaju Talijani počnu odjednom da zvone ogromnim zvonima dok ne rastjeraju strance i na taj način dobiju novi životni prostor za one koji strpljivo čekaju pred liftom.

U zvoniku se nalazi mala slastičarna, pošta, trafika i nekoliko automatskih teleskopa kroz koje možete gledati ako ubacite na pravo mjesto kovani novac. Jedan letimičan pogled preko istrunulih krovova stoji dvadeset lira. Radoznali pogled u neki stan u potkrovlju košta trideset lira, a dugi pogled po čitavoj nepreglednoj baruštini do zdravog talijanskog kopna ni manje ni više nego — pedeset lira.

Upravo sam se divio petparačkom zalazu sunca nad lagunom kad me jedna snažna šapa mlatne tako srdačno po ramenu da sam pokleknuo:

- Zdravo, stari, reče mi prijatelj Toni, također pomorac kojeg inače prilično rijetko viđam. Otkud ti na ovoj nadmorskoj visini?
  - Svijet je malen, rekoh dolazeći polako k sebi.
  - U Engleskoj sam te sreo u podzemnoj željeznici, a ovdje, eto, u zraku!
  - Šta se čudiš? Nas ćeš Splitske svugdje naći . . .
- Prekinulo nas je iznenadno zaglušno brujanje zvona.

Ciklus »Cvrčak«

*Kad umrem
da ne osiromašim kao cvrčak,
ognjište i vatru stavi mjesto ploče i trave
da lišće ne pada na moj san.
Kadulju mjesto suza zasadi
i violine pošalji
da mi kosu pletu.*

*Sahrani me uz more
kad usnem ljubav,
kad oči toplinu izgube
a ruke sjaj.*

Marija MIKULEC, Zadar